

Kneusje Henk moest in 'kolonie' aansterken

Toen mijn ouders, nadat hun Centraal Bazar failliet was gegaan, in maart 1946 naar de Everard Foekstraat verhuisden, kwamen ze erachter dat de zolder geen vloer had. Tijdens de bezichtiging van het huis had de eigenaar op de overloop gezegd, terwijl hij de deur open deed: "Hier is de trap naar zolder" en daarna de deur weer dichtgedaan. Mijn ouders hadden het zonder meer geaccepteerd, blij als ze waren dat ze zo'n redelijk ruim huis konden betrekken. Echter, de vorige bewoners hadden de zoldervloer in de winter '44 - '45 opgestookt. Het heeft meer dan een jaar geduurd voordat de eigenaar een nieuwe zoldervloer liet leggen. Toen dat gereed was, werd de zolder mijn domein.

Zo kwamen mijn ouders, min of meer berooid en met een ziek kind (ik had pleuritis en moest negen maanden! op bed liggen), in Tuinwijk terecht. Het was sappelen voor ze. Mijn vader kon een baantje krijgen als 'arbeider' bij het Departement van Financiën, waar hij 160 gulden per maand verdiende. Het was voor mijn ouders moeilijk de eindjes aan elkaar te knopen en daarom werd besloten tot inwoning over te gaan en mijn moeder ging 's zaterdags helpen bij een kennis van mijn ouders. Deze kennis, Frans Verhoef, was marktkoopman en verkocht sokken en ondergoed. Ik noemde hem altijd oom Frans en zijn vrouw tante Rietje.

Ome Frans

Toevallig kwam ik eens een stuk tekst tegen van Herman van Veen over zijn verleden in Utrecht: "Ome Frans, de broer van mijn moeder. Zat 's zaterdags in de synagoge, 's zondags in de

kerk. Hij was een zakenman. Stond op de 'mart'. Was gespecialiseerd in damesondergoed en herensokken. Voor de kraam van Ome Frans was het altijd gezellig druk. Frans leek met zijn donkere ogen, zijn onafscheidelijke borsalino en zijn zwartgemaakte snor een beetje op een Italiaanse filmster." Zijn Ome Frans blijkt dus ook 'mijn' Oom Frans te zijn geweest. Mijn vader had het voor elkaar gekregen een volkstuintje aan de Ezelsdijk te huren. Daar verbouwde hij aardappelen, allerlei groenten en wat bloemen. In bepaalde perioden kwam er zo veel groente van het landje dat wij het niet allemaal op konden eten; vandaar dat mijn moeder die groente ging wekken. Een bewerkelijk ritueel, maar het was wel fijn als je in de winter een pot sperciebonen kon openen. In de loop van 1946 werd ik genezen verklaard en moest ik vrijwel opnieuw leren lopen. Ik werd veelvuldig voor

'stijve hark' uitgemaakt, hetgeen niet leuk was, maar het klopte wel.

Kolonie

Om aan te sterken werd mijn ouders geadviseerd mij zes weken naar een vakantiekolonie te sturen. Dat werd de vakantiekolonie 'Naar Buiten' in Oostvoorne. Om het zachtjes uit te drukken: geen geweldige periode. Er waren daar heel veel kinderen, alles werd gezamenlijk gedaan, zoals eten en slapen (altijd op de rechter zij liggen), douchen, wandelen en de eerste drie weken geen bezoek van de ouders!

Als je een berichtje stuurde werd dat eerst gelezen en zo nodig gecensureerd, je mocht namelijk niet schrijven dat je het niet naar je zin had of dat je naar huis wilde. In ieder geval had je daar wel veel frisse lucht en genoeg te eten. Of het lekker was weet ik niet meer, maar ik vind nogal gauw dat iets

redelijk te eten is! Wel herinner ik mij dat wij melk en pudding met vellen kregen. Dat moest je per se opdrinken en opeten!

Bij het douchen werd je met een hard borsteltje geschrobd alsof je schurft had. Verplicht op een bepaald tijdstip naar de WC om een grote of kleine

boodschap te doen. Als ik er nu aan terugdenk, leek het meer op een opvoedingsgesticht voor wel heel erg slechte kinderen.

Henk Hagenbeuk
hhagenbeuk@hotmail.com
Eindhoven

HWtje

Gezellig op de koffie!

Op het Centraal Station in Utrecht is een groot filiaal van Starbucks. In duizenden winkels over de hele wereld is dat bedrijf actief met het verkopen van kopjes koffie, zoete lekkernijen en hartige hapjes. Ga je naar de internetsite van Starbucks dan staat in de bovenste balk met koeien van letters geschreven dat het bedrijf barst van de maatschappelijke verantwoordelijkheid. En dat Starbucks daarom haar eigen steentje bijdraagt om de wereld voor iedereen wat mooier te maken.

Starbucks laat altijd doorschemeren dat geen overheid op de wereld haar verplicht heeft de wereld te verbeteren, maar dat het idealisme voortvloeit uit de omarmde wens een intens fatsoenlijk bedrijf te zijn. De koffie die je er koopt, is nogal aan de prijzige kant, maar ja dat krijg je als je kleine koffieboertjes in van die heel ver weg landen een in hun eigen taal geschreven boek cadeau doet, waarmee ze zelf kunnen leren lezen en schrijven. En rekenen natuurlijk. Want dan leren die armoedzaaiers optellen wat ze van de paar extra centen die ze voor elke kilo geplukte koffiebonen uit goedwillendheid ontvangen, allemaal wel niet kunnen aanschaffen. Waarbij u op jaarbasis trouwens moet denken aan twee tot drie kopjes Starbucks Espresso op het Centraal Station in Utrecht.

Bij Starbucks wordt het mededogen van het bedrijf gefinancierd door de klanten. Die, omdat er door het bedrijf zoveel goeds voor de mensheid wordt gedaan, accepteren dat ze voor hun kopje koffie

een paar dubbeltjes meer betalen moeten. Ook als je de koffie helemaal zwart drinkt, is er dan altijd een vleugje moreel fatsoen aan de smaak toegevoegd. En dat mag best iets kosten! Omdat de meeste mensen van muziek houden, verkoopt Starbucks ook cd's. Niet de doodgewone die je in een gespecialiseerde winkel of bij bol.com kunt aanschaffen, maar cd's met een diepere bedoeling. Ze zijn speciaal voor Starbucks opgenomen of samengesteld en zijn vrijwel zonder uitzondering geweldig goed. Je kunt ze stuk voor stuk een ode aan de goede smaak noemen. Maar dat kan ook haast niet anders bij artiesten als Paul McCartney, Joni Mitchell en Elvis Costello. In mijn oren klinken die Starbucks cd's zelfs lekkerder dan het lekkers dat mijn smaakpapillen registreren bij een slok van hun koffie. Maar goed, ik ben dan ook extreem koffiekieskeurig. Sommige platen van Starbucks zijn nogal overdreven prijzig, maar dat komt dan altijd omdat die cd's zijn uitgebracht om de nood van een bepaalde bevolkingsgroep weg te poetsen. Mijn

lievelingsplaat in deze categorie is er een waarvan de winst gaat naar organisaties die moeders bijstaan die om financiële redenen niet optimaal kunnen moederen. Een vrolijke plaat tussen haakjes. Starbucks schenkt door die cd's te verkopen Goede Doelen enige vierkante decimeters toonbankruimte en daar blijft het bij. De klanten betalen tenslotte voor de cd's en niet Starbucks. Voor de prijs van dat kleine beetje toonbankruimte denken Starbucks al gauw dat ze koffie drinken bij een bedrijf dat meer dan alleen de toiletten keurig schoonhoudt. Dat geeft je opnieuw een extra scheutje goed gevoel. Dat heerlijke kerstgevoel van welbehagen verankert haast vanzelf het idee in je hoofd ook een volgende keer je koffieklandie aan Starbucks te gunnen. Kassa! Onlangs bleek in Engeland dat Starbucks daar al jaren nauwelijks een cent belasting betaalt. Voor het gebruik van de naam en het bedrijfslogo betalen alle Engelse filialen een bedrag dat toevallig even hoog is als de winst die Starbucks maakt. Dat geld wordt overgeboekt naar een

Postbus-Maatschappij in Nederland, waar een fiscaal-jurist van Starbucks met de belastingdienst de afspraak gemaakt heeft dat er net iets meer dan 0% belasting over die pure winst betaald wordt. Voor onze belastingdienst is dat als het ware 'gevonden geld' en voor Starbucks is het een legale manier om hun reet af te vegen met de maatschappelijke verantwoordelijkheid waar ze zich zo op laten voorstaan. Door via een slimmigheidje geen belasting te betalen betekent tenslotte dat een overheid minder geld ontvangt om goed onderwijs te financieren en mensen die hulp behoeven te kunnen helpen. Starbucks koketteert met een maatschappelijk fatsoen dat volledig bij ze afwezig is. Dit trucje, met als bedoeling om zelfs de elektriciteit van de openbare straatverlichting uitsluitend door anderen te laten betalen, mag geen belastingontduiking heten. Het wordt dus belastingontwijking genoemd. Maar het komt op precies hetzelfde neer. Naast Starbucks zijn er duizenden bedrijven waaronder Google en de band U2 die hetzelfde doen. Maar alleen van Starbucks kun je, zonder een metafoer te gebruiken, zeggen: geen zuivere koffie!

Henk Westbroek

